

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS INVESTICIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1312 13 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 13¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 1
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO
ĮSTATYMO NR. XII-2470 56 IR 57 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Dėl COVID-19 pandemijos Lietuvoje juntamas ekonominis nuosmukis. Numatoma, kad investicijų raidą privačiajame sektoriuje ir toliau neigiamai veiks silpna paklausa, padidėjęs neapibrėžtumas ir senkantys įmonių finansiniai ištekliai. Investicijų sumažėjimas lėtins perėjimą prie aukštos pridėtinės vertės ekonomikos. Tačiau, sumažėjusias vidaus investicijas iš dalies galėtų kompensuoti pritrauktos tiesioginės užsienio investicijos.

COVID-19 pandemijos akivaizdoje pradėjus strigti tarptautinėms tiekimo grandinėms, daugelis Europos Sąjungos valstybių narių pradėjo svarstyti apie gamybinių įmonių, kurios gamybos veiklą vykdo kituose žemynuose, susigrąžinimą bei naujų pritraukimą, gamybos relokaciją ir strateginę autonomiją užtikrinančios gamybos plėtrą. Europos Sąjungoje veikiančios įmonės dėl sutrikusių verslo procesų (ypač su partneriais iš ne Europos Sąjungos valstybių narių) taip pat pradėjo ruošti gamybos perkėlimui ir susigrąžinimui į kontinentinę Europą. Europoje investuojančių įmonių apklausoje, kaip COVID-19 pakeis jų tiekimo grandines, net 83 % respondentų atsakė, kad pagrindinis pokytis – tiekimo grandinės perkėlimas arčiau Europos Sąjungos rinkos¹.

Šie pokyčiai aktualūs ne tik gamybos, bet ir paslaugų sektoriaus investicijoms, kurias būtų siekiama perkelti į lokacijas, pasižyminčias lankstumu, išvystyta infrastruktūra, atsparumu įprastos veiklos sutrikimams. Visgi įmonių iš trečiųjų šalių perkėlimo į kontinentinę Europą kontekste vienas svarbiausių klausimų tampa migracijos proceso lankstumas ir operatyvumas, kadangi perkelti veiklą neišvengiamai tektų perkelti ir darbuotojus. Būtent į šių procesų tobulinimą yra nukreipti Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII–1312 13 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX–2206 1 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII–2470 56 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai (toliau kartu – įstatymų projektai) (operatyvų leidimų laikinai gyventi išdavimą visiems įmonės darbuotojams, neatsižvelgiant į jų kvalifikaciją ir darbo stažą, galimybę pradėti dirbti teisėto buvimo Lietuvoje laikotarpiu, taip pat galimybę atsivežti šeimos narius ir jiems įsidarbinti).

Nuo 2020 m. rugpjūčio mėnesio besitęsianti neaiški politinė padėtis Baltarusijos Respublikoje (toliau – Baltarusija), Baltarusijos įmones paskatino svarstyti galimybes perkelti verslą į saugesnes valstybes. Dėl šių įmonių persikėlimo konkuruoja Lietuvos Respublika ir kitos kaimyninės valstybės. Siūlomas reguliavimas būtų taikomas ir Baltarusijos įmonėms, todėl priimti įstatymų pakeitimai sudarytų papildomą konkurencinį pranašumą siekiant pritraukti Baltarusijos įmones į Lietuvą, lyginant su kaimyninėmis šalimis.

Todėl įstatymų projektų tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas perkelti ir visus ar dalį įmonės darbuotojų į Lietuvos Respubliką perkelti įmonės veiklą ar jos dalį iš trečiųjų šalių. Siekiant sudaryti vienodas konkurencines sąlygas Lietuvoje jau veikiančioms ar planuojantioms kurti investuotojams, siūlomu reguliavimu galėtų pasinaudoti ir jie. Dėl to siūlomu teisiniu reguliavimu ūkio subjektų ratas

¹ EY. How can Europe reset the investment agenda now to rebuild its future?, 2020. Šaltinis: https://www.ey.com/en_gl/ccb/how-do-you-find-clarity-in-the-midst-of-covid-19-crisis

nebūtų apribojamas tik trečiosiose šalyse veikiančiomis įmonėmis, kurios savo veiklą (dalį jos) perkeltų į Lietuvos Respubliką, o siūlomomis specialiomis verslo sąlygomis įdarbinant užsieniečius galėtų naudotis ir veiklos trečiosiose valstybėse niekuomet nevykdžiusios įmonės.

Tokios sąlygos būtų sudarytos įtvirtinus naują leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pagrindą, kai Lietuvos Respublikoje investuotojas vykdo naujas investicijas ir kuria naujas darbo vietas, į kurias perkelia ir savo ar savo įmonių grupės darbuotojus iš trečiųjų šalių. Užsieniečiams, kurie kreiptųsi dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo šiuo pagrindu, siūloma numatyti galimybę pradėti dirbti teisėto buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu, jie būtų atleisti nuo darbo rinkos testo (jų kvalifikacijos ir darbo stažo vertinimo) bei jiems nereikėtų gauti leidimų dirbti Lietuvos Respublikoje, o leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje būtų išduodamas neatsižvelgiant į užsieniečio kvalifikaciją ir darbo patirtį.

Nauju reguliavimu galėtų pasinaudoti tik su Lietuvos Respublikos Vyriausybe ar jos įgaliota institucija investicijų sutartis sudarę investuotojai, kurie, be kita ko, pagal investicijų sutartį įsipareigoję sukurti ne mažiau kaip 20 naujų darbo vietų, kuriose įdarbintų ne mažiau kaip 20 asmenų atitinkamų metų vidutinis darbo užmokestis būtų ne mažesnis kaip 1,5 Lietuvos statistikos departamento paskelbto savivaldybės, kurioje investuojama, vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio. Šios darbo vietos turėtų būti išlaikytos ne trumpiau kaip trejus metus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Įstatymų projektus parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento (direktorius – Osvaldas Šmitas, tel. 8 706 64 922, el. p. osvaldas.smitas@eimin.lt), Investicijų politikos skyriaus (patarėja – Lauryna Gružaitė, tel. 8 706 64 893, el. p. lauryna.gruzaitė@eimin.lt), vyriausioji specialistė – Aurelija Savičiūtė-Greben (tel. 8 706 64 910, el. p. aurelija.saviciute-greben@eimin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje yra dokumentas, suteikiantis užsieniečiui teisę laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje jame nurodytą laiką. Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) nereglamentuoja atskiro leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pagrindo užsieniečiams darbuotojams, kai iš užsienio į Lietuvos Respubliką perkeliama visa ar dalis įmonės veiklos. Įmonės relokacijos atveju skirtingą kvalifikaciją turintys užsieniečiai dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo turi kreiptis skirtingais pagrindais, o dalies užsieniečių darbuotojų perkėlimui esami pagrindai nėra pakankami.

Įstatymo 44 straipsnio pagrindu leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje gali būti išduodamas užsieniečiui, kuris ketina dirbti Lietuvos Respublikoje, tačiau norint pasinaudoti šiuo pagrindu, užsieniečių įdarbinti įsipareigojantis darbdavys turi kreiptis į Užimtumo tarnybą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) dėl sprendimo dėl užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams, be to užsieniečiai turi būti įdarbinamas pagal jo turimą kvalifikaciją. Dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo Įstatymo 44¹ straipsnio pagrindu gali kreiptis tik aukštos profesinės kvalifikacijos darbuotojai, dėl ko perkeliama įmonei nepavyktų perkelti visos savo veiklos (pavyzdžiui, informacinių technologijų įmonėse dalis dirbančių darbuotojų būna neturintys aukštojo išsilavinimo ar reikiamo darbo stažo). Įstatymo 44² straipsnio pagrindu dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo, kai darbuotojas perkeliamas įmonės viduje, gali kreiptis vadovai, specialistai, stažuotojai, tačiau keliami papildomi reikalavimai dėl darbo stažo, kvalifikacijos ir patirties, taip pat nustatytas maksimalus leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo laikotarpis – 3 metai. Visgi šis pagrindas skirtas tik laikinam darbuotojo perkėlimui, o ne įmonės veiklos ar jos dalies perkėlimui. Įstatymo 45 straipsnio

pagrindu kreipiantis dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo teisėtos veiklos pagrindu įmonė jau privalo būti veikianti Lietuvos Respublikoje ne trumpiau kaip 6 mėnesius, todėl šis pagrindas netinkamas skatinant naujas investicijas, be to, šiuo pagrindu gali naudotis tik akcininkai ir vadovai. Įstatymo 49⁵ straipsnyje nustatytas pagrindas skirtas tik Australijos, Japonijos, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Naujosios Zelandijos, Pietų Korėjos piliečiams. Tačiau nei Baltarusijos piliečiams, nei kitų trečiųjų šalių piliečiams šis pagrindas negali būti taikomas. Tuo tarpu dėl pandemijos COVID-19 dalis įmonių svarsto perkelti savo veiklą iš Azijos (Indijos ir Kinijos) į kontinentinę Europą².

Specialius leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo ar keitimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos branduolinės (atominės) elektrinės įstatymo 15 straipsnis, kai užsieniečiai dalyvauja įgyvendinant naujos branduolinės (atominės) elektrinės projektą, ir Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15⁵ straipsnio 6 dalis, kai užsienietis atvyksta į Lietuvos Respubliką dirbti pas stambų projektą įgyvendinantį investuotoją, yra jo akcininkas, kuriam nuosavybės teise priklausančių akcijų nominalioji vertė yra ne mažesnė kaip 1/10 stambų projektą įgyvendinančio investuotojo įstatinio kapitalo, ar vadovas. Tačiau Branduolinės (atominės) elektrinės įstatymo taikomas tik užsieniečiams, kurių darbas susijęs su branduoline (atomine) elektrine, o Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15⁵ straipsnio 6 dalies pagrindas iš esmės skirtas užsieniečiams, dirbantiems pas stambius gamybos projektus įgyvendinančius investuotojus, investuojančius nuo 25 mln. Eur (Vilniuje – 30 mln. Eur) privačių kapitalo investicijų ir sukuriančius ne mažiau 150 (Vilniuje – 200) naujų darbo vietų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII–1312 13 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projekte (toliau – Projektas) siūloma pakeisti Investicijų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 6 punktą, nustatant, kad šiame punkte nurodytiems investuotojams taikomos ir šio įstatymo 13¹ straipsnyje numatytos specialios investavimo ir verslo sąlygos, papildyti įstatymą 13¹ straipsniu, kuriame būtų įtvirtintas naujas leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo ar keitimo pagrindas. Siūloma nustatyti, kad leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje galėtų būti išduotas užsieniečiui, kuris nėra Europos Sąjungos ar Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybės narės pilietis, ir kurį įdarbina arba ketina įdarbinti investicijų sutartį su Vyriausybe ar jos įgaliota institucija sudaręs investuotojas ar yra šio investuotojo dalyvis. Siekiant gauti ar pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje šio straipsnio pagrindu, nustatytus reikalavimus turės atitikti tiek užsienietis, tiek investuotojas, sukuriantis šiam investuotojui Lietuvos Respublikoje darbo vietą.

1. Investuotojas, pas kurį užsienietis dirba ar ketina dirbti arba kurio dalyvis yra užsienietis, turės atitikti šias sąlygas:

Pirma, jis turės būti sudaręs su Vyriausybe ar jos įgaliota institucija investicijų sutartį Investicijų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu ir atitikti siūlomos Investicijų įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytas sąlygas, t. y.:

a) pagal investicijų sutartį investuotojas įsipareigos investuoti į sukūrimą naujų ne trumpiau kaip trejus metus išlaikomų darbo vietų, kuriose įdarbintų ne mažiau kaip 20 asmenų atitinkamų metų vidutinis darbo užmokestis būtų ne mažesnis kaip 1,5 Lietuvos statistikos departamento iki investicijų sutarties sudarymo paskelbto savivaldybės, kurioje investuojama, vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytos sukurti darbo vietos). Taigi investuotojas privalės sukurti ne mažiau kaip 20 naujų darbo vietų ir mokėti ne mažesnę kaip 1,5

² Covid-19 forces France to look at relocating its pharmaceutical industry, 2020. Šaltinis: <https://www.france24.com/en/20200514-covid-19-forces-france-to-look-at-relocating-its-pharmaceutical-industry>

savivaldybės, kurio investuojama, vidutinio darbo užmokesčio. Be to, pagal investicijų sutartį investuotojas į investicinį projektą įsipareigos investuoti ne mažiau kaip 1 448 100 eurų privačių investicijų;

Antra, įmonių grupės, kaip ji apibrėžiama Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme, kuriai priklauso investuotojas, ar (ir) įmonių, kurių kontroliuojantis asmuo, kaip jis apibrėžiamas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, yra investuotojas (toliau – investuotojo įmonių grupė), ar (ir) investuotojo metinės pajamos bent vienais finansiniais metais per pastaruosius trejus metus turės būti ne mažesnės kaip 2 500 000 eurų. Metinių pajamų reikalavimas bus keliamas tiek investuotojui juridiniam asmeniui, tiek investuotojui fiziniam asmeniui, o investuotojai šio reikalavimo atitiktį galės įrodinėti ir per susijusias įmones, atitinkančias pirmiau nurodytas sąlygas.

Pirmiau nurodyta sąlygas atitinkančiose investicijų sutartyse bus nustatomos šios sąlygos:

1) Investicijų įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte numato įsipareigojimo teisinės pasekmės;
2) terminas, kurio galiojimo metu šio straipsnio sąlygas atitinkantys užsieniečiai galės kreiptis dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo šiuo leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pagrindu ir kuris negalės būti ilgesnis už investicijų sutarties galiojimo terminą. Investicijų įstatymo 13¹ straipsnio pagrindu leidimai laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje galės būti išduodami tik jeigu prašymai dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pateikti šio termino galiojimo laikotarpiu, o keičiami – ir pasibaigus šiam terminui, tačiau ne ilgiau nei galios investicijų sutartis;

3) skaičius užsieniečių, kurie leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje galės gauti šiame straipsnyje nustatytu pagrindu. Pasiekus šį skaičių, nauji leidimai laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje šio straipsnio pagrindu nebegalės būti išduodami, tačiau užsieniečiai turės teisę dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo kreiptis Įstatyme nustatytais leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pagrindais;

4) atsiskaitymo už investicijų projekto įgyvendinimo rodiklius tvarka ir terminai. Investuotojas privalės nustatytais terminais atsiskaityti dėl įsipareigojimų, priimtų investicijų sutartimi dėl naujų darbo vietų sukūrimo ir išlaikymo, privačių kapitalo investicijų investavimo ir mokamo darbo užmokesčio, pasiekimo;

5) investicijų sutarties vykdymo priežiūros sąlygos. Investicijų sutartyje turės būti nustatyta, kaip Vyriausybė ar jos įgaliota institucija prižiūri investuotojo priimtų įsipareigojimų vykdymą, kokias teises ir pareigas prižiūrint investicijų sutarties vykdymą turi Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir investuotojas;

6) investicijų sutarties galiojimo terminas. Investicijų sutarties galiojimo terminui pasibaigus, užsieniečiai, atitinkantys straipsnyje nustatytas sąlygas, nebegalės kreiptis dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo ar pakeitimo šio straipsnio pagrindu.

2. Užsienietis, turės teisę kreiptis dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo Projekte siūlomą nustatyti pagrindu, jeigu atitiks šias sąlygas:

1) jis yra investuotojo ar investuotojo įmonių grupės darbuotojas ir pateikiamas investuotojo įsipareigojimas jį įdarbinti pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje ne trumpesniam kaip vienerių metų laikotarpiui; arba

2) investicijų sutarties sudarymo dieną jis buvo investuotojo ar investuotojo įmonių grupės darbuotojas ir dirba pagal darbo sutartį pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje; arba

3) yra investuotojas arba investuotojo dalyvis, kuriam nuosavybės teise priklauso ne mažiau 1/10 Lietuvos Respublikoje įsteigtos įmonės, kurioje pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytos sukurti darbo vietos, įstatinio kapitalo ir kurio investuotos lėšos į šią įmonę sudaro ne mažiau kaip 14 000 eurų;

- 4) yra aukščiau išvardintų užsieniečių šeimos narys;
- 5) jis turi ekonomikos ir inovacijų ministro įgalios ištaigos išduotą dokumentą, patvirtinantį, kad jis atitinka Investicijų įstatymo 13¹ straipsnio 3 dalies 1, 2 ar 3 punkte nustatytas sąlygas;
- 6) jis nėra Europos Sąjungos ar Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybės narės pilietis jo šeimos narys ar kitas asmuo, kuris pagal Europos Sąjungos teisės aktus naudojasi laisvo asmenų judėjimo teise.

Taigi užsienietis iki prašymo dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pateikimo privalės būti dirbęs pas investuotoją ar investuotojo įmonių grupėje ir planuojamas įdarbinti pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje, arba investicijų sutarties sudarymo metu turės būti dirbęs pas investuotoją ir prašymo dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo pateikimo metu dirbti pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje, arba būti investuotoju ar investuotojo akcininku, kuriam turės priklausyti ne mažiau kaip 1/10 įmonės, kurioje pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje, įstatinio kapitalo.

Taip pat siūloma nustatyti, kad investicijų sutarties galiojimo laikotarpiu užsieniečiui išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje galės būti keičiamas, jeigu pateikiamas ekonomikos ir inovacijų ministro įgalios ištaigos išduotas dokumentas, patvirtinantis, kad užsienietis dirba ir ketina toliau dirbti pagal darbo sutartį investuotojo pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje arba yra investuotojas arba investuotojo dalyvis, kuriam nuosavybės teise priklauso ne mažiau 1/10 Lietuvos Respublikoje įsteigtos įmonės, kurioje pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytos sukurti darbo vietos, įstatinio kapitalo ir kurio investuotos lėšos į šią įmonę sudaro ne mažiau kaip 14 000 eurų.

Jeigu užsienietis dirbs pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje pagal reglamentuojamą profesiją, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme, turės būti pateiktas dokumentas, patvirtinantis, kad užsienietis atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytas sąlygas vykdyti reglamentuojamą profesinę veiklą.

Užsienietis galės pradėti dirbti teisėto buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje nuo prašymo dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pateikimo dienos, o Užimtumo tarnyba nevertins šio užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams, t. y. užsieniečiui, kuris ketins dirbti pagal investicijų sutartį Lietuvos Respublikoje numatytoje sukurti darbo vietoje, nereikės gauti leidimo dirbti ir jo kvalifikacijos ar darbo patirties atitikties nevertins valstybės institucijos. Projekte siūlomu nauju pagrindu išduodami ar keičiami leidimai laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje negalės būti išduoti ar pakeisti ilgesniam laikotarpiui, negu investicijų sutarties galiojimo terminas.

Užsieniečio, kuris kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo siūlomu pagrindu, šeimos nariai į Lietuvos Respubliką galės atvykti kartu su minėtu užsieniečiu t. y. jiems nebus taikomi reikalavimai, nustatyti Įstatymo 43 straipsnio 6 dalyje. Dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo jie galės kreiptis kartu su užsieniečiu, kuris kreipsis dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo siūlomu nustatyti pagrindu arba vėliau. Be to, Užimtumo tarnyba nevertins šių šeimos narių atitikties darbo rinkos poreikiams ir jiems nereikės leidimo dirbti.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX–2206 1 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII–2470 56 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projektuose siūlomi pakeitimai yra susiję su naujo leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pagrindo įtvirtinimu Investicijų įstatyme. Tuo pačiu Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII–2470 56 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte nustatoma, jog užsieniečio darbas teisėto buvimo laikotarpiu pas investuotoją Investicijų įstatymo 13¹ straipsnio pagrindu nelaikomas nelegaliu darbu, jei apie tai pranešta nustatyta tvarka, be to, įtvirtinama pareiga darbdaviams pranešti

apie visus įdarbintus ar atsiųstus laikinai dirbti užsieniečius Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus, Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus ir Užimtumo tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka. Numatoma atsakomybė už neinformavimą apie įdarbintus arba atsiųstus laikinai dirbti į Lietuvos Respubliką užsieniečius, kai nesilaikoma Įstatymo 62 straipsnio 7 dalies ir 103 straipsnio 2 dalies reikalavimų.“

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII–2470 56 straipsnio 7 dalies pakeitimais siekiama įtvirtinti atsakomybę ne tik esant rangos teisiniam santykiams, bet ir sudarius bet kurią sutartį dėl paslaugų teikimo ar darbų atlikimo. Kai komandiruoti darbuotojai dirba kitose ūkio šakose, priimančiajai įmonei taikyti atsakomybės nėra pagrindo, nes grindžiama, kad subjektų nesieja rangos teisiniai santykiai. Pareiga įsitikinti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo teisėtumu turi būti taikoma komandiruotus darbuotojus priimančiai įmonei, nepriklausomai, kokia ekonomine veikla įmonė verčiasi.

Didžiausią teigiamą efektą priimti įstatymų projektai suteiktų, jeigu įsigaliootų kuo greičiau. Todėl siūloma įstatymų įsigaliojimo datą nustatyti 2021 m. birželio 1 d. Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesijos darbų programos vienas iš prioritetų – aukštos pridėtinės vertės ekonomika. Įgyvendinant šį prioritetą, planuojama gerinti verslo aplinką priimant Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 papildymo 13¹ straipsniu įstatymą ir jo lydimočius teisės aktus. Spartus teisės aktų priėmimas ir įsigaliojimas ženkliai pagerintų verslo investicinę aplinką ir ypač prisidėtų prie tiesioginių užsienio investicijų pritraukimo: Viešojo įstaiga „Investuok Lietuvoje“ yra identifikavusi 136 užsienio įmones, kurios preliminarieji atitinka įstatymų projektuose nustatytus kriterijus ir potencialiai galėtų sukurti apie 3 000 naujų darbo vietų. Įsigaliojus siūlomam reguliavimui, būtų ženkliai sustiprintas Lietuvos vertės pasiūlymas ir būtų sudarytos didesnės galimybės pritraukti šias įmones į Lietuvą.

Siūloma nustatyti palankesnę teisinį reguliavimą ūkio subjektams, todėl Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalį „dviejų datų“ ir įsigaliojimo ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos taisyklės netaikomos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Poveikis valstybės finansams ir valstybės ekonomikai bus teigiamas. Įstatymų projektais sudaromos palankesnės sąlygos pritraukti naujas investicijas, tai tuo pačiu lemtų naujų darbo vietų kūrimą. Priimtas teisinis reguliavimas palengvins investicijų pritraukimą, o Lietuvoje besikuriantys investuotojai prisidės prie šalies ekonomikos plėtos, šie verslai įdarbina ne tik persikėlusius žmones, bet samdys ir Lietuvos Respublikos piliečius taip prisideddami prie užimtumo didinimo. Atvykę ir įsidarbinę asmenys taps šalies mokesčių rezidentais. Vidutinį atlyginimą gaunantis darbuotojas ir jo darbdavys, mokėdami su darbo santykiais susijusius mokesčius, valstybės biudžetą per metus papildė apie 9 233 Eur. Taip pat tikėtina, kad didžiąją dalį savo pajamų šie asmenys išleis pirkdami Lietuvos verslo siūlomas prekes ir paslaugas, taip prisideddami prie augančio vidaus vartojimo ir su tuo susijusios ekonomikos plėtos. Detalesni numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje dėl didesnio poveikio teisės aktų projektų poveikio vertinimui rezultatų pateikimo.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Pagal atliktą antikorupcinį vertinimą priimti įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymų projektai turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Pakeitimai ženkliai pagerins investicinę aplinką pritraukiant ir perkeltant įmones į Lietuvos Respubliką ir suteiks konkurencinį pranašumą konkuruojant dėl užsienio investicijų pritraukimo su kitomis regiono valstybėmis – bus palengvinta įmonių ir įmonių grupių perkėlimo iš užsienio valstybių į Lietuvos Respubliką procedūra, sukuriant atskirą pagrindą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo, kurio pagrindu kreiptis galės visi iš užsienio valstybės perkeltami įmonės ar įmonių grupės darbuotojai, bei palengvinta jų įdarbinimo Lietuvos Respublikoje tvarka, taip pat sudaryta galimybė visiems perkeliams darbuotojams atvykti kartu su šeimos nariais.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant įstatymų projektais siūlomus pakeitimus įtraukti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių kitų įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus, o naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įstatymų projektai nenustato, todėl nevertinta Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministras iki 2021 m. gegužės 31 d. turės paskirti įstaigą, įgaliotą parengti ir patvirtinti užsieniečio atitiktį nustatytoms leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo ir keitimo sąlygoms, reikės pakeisti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2005 m. spalio 12 d. įsakymą Nr. 1V-329 „Dėl Leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsieniečiams išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti reikės pritaikyti Lietuvos migracijos informacinę sistemą (E-Migris), tam reikės 16 000 Eur. Ši sistemos plėtra bus finansuojama iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų (projekto Nr. 10.1.3-ESFA-V-918-01-0003 „Efektyvus migracijos procesų valdymas“).

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis: „investicijų skatinimas“, „leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje“, „investuotojas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė
2021.04.15
Aušrinė Armonaitė

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
direktorė
2021.04.15
Rūta Jovaišienė

